

Työeläkemenoenuste vuodelle 2016

ELÄKETURVAKESKUKSEN
RAPORTTEJA

Työeläkemennoennuste vuodelle 2016

MARJA KIVINIEMI

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 029 411 20

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 029 411 20

E-post: förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS, FINLAND

Telephone +358 29 411 20

E-mail: firstname.lastname@etk.fi

Helsinki 2016

ISSN 1798-7490 (verkkojulkaisu)

TIIVISTELMÄ

Katsaus sisältää ennusteen vuoden 2016 lakisääteisestä eläkemenosta ja eläkkeensaajien lukumäärästä. Mukaan on laskettu yksityis- ja julkisaloilta sekä palkattomilta ajoilta karttuneet työeläkkeet. Lisäksi katsaus sisältää Kelan maksamat eläkkeet ja SOLITA-eläkkeet.

Vuoden 2016 lopussa työeläkkeensaajia arvioidaan olevan yhteensä 1 455 000 henkilöä eli runsaan prosentin enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Yksityisen puolen eläkkeensaajia on tämän ennusteen mukaan 1 291 000 henkilöä ja julkisen puolen eläkkeensaajia 762 000 henkilöä.

Koko lakisääteinen eläkemeno tulee ennusteen mukaan kasvamaan 2,7 prosenttia. Tästä kasvusta suurin osa selittyy vanhuuseläkemenojen kasvulla. Kasvua hidastavat pääasiassa työkyvyttömyys- ja osa-aikaeläkkeiden arvioitu väheneminen. Ennuste vuoden 2016 lakisääteiseksi eläkemenoksi on 29,0 miljardia euroa, joka on 13,6 prosenttia vuoden 2016 arvioidusta bruttokansantuotteesta.

SUMMARY

This review contains a forecast of the statutory pension expenditure and number of pension recipients in 2016. Earnings-related pensions from the private and public sectors, as well as pensions accrued from unsalaried periods, have been included in the calculations. The review also contains the pensions paid by Kela (the Social Insurance Institution) and SOLITA pensions.

By the end of 2016, earnings-related pension recipients are estimated to number approximately 1,455,000, which is 1.2 per cent more than at the end of last year. Pension recipients in the private sector will number 1,291,000 according to this forecast, whereas those in the public sector are expected to number 762,000.

According to the forecast, the entire statutory pension expenditure will grow by 2.7 per cent. A large part of this growth can be explained by the growth in old-age pension expenditure. Growth is impeded by the discontinuation of the estimated decrease in disability and part-time pensions. The forecast for the statutory pension expenditure in 2016 is EUR 29.0 billion, which is 13.6 per cent of the estimated gross domestic product for 2016.

SISÄLTÖ

Johdanto	5
1 Aineisto ja menetelmät	6
2 Työeläkkeensaajien lukumäärä	7
3 Eläkkeiden indeksitarkistukset	9
4 Lakisääteinen eläkemeno	10
5 Vakuutusmaksun taso	13
5.1 Yksityisalojen työeläkemaksut.....	13
5.2 Julkisalojen työeläkemaksut	14
Liitteet	16
Liite 1 Eläkejärjestelmää koskevia tilastoja ja arvioita	16
Liite 2 Työansiot ja maksutulot (milj. euroa/v)	17

Johdanto

Katsaus sisältää ennusteen vuoden 2016 lakisääteisestä eläkemenosta ja työeläkkeensaajien lukumäärästä. Ennustetta laadittaessa oli käytettävissä vuoden ensimmäisen puoliskon tiedot.

Ensimmäisessä luvussa kuvataan ennustamisessa käytetyt aineistot, menetelmät ja oletukset. Toisessa luvussa on ennuste työeläkkeensaajien lukumäärästä. Kokonaismäärän lisäksi tässä luvussa esitetään yksityis- ja julkisalakohtaiset ennusteet. Yksityisalojen eläkkeensaajista on koottu myös eläkelakikohtaiset ennusteet. Kolmannessa luvussa esitetään eläkkeiden tarkistuksessa käytettävät indeksit ja kertoimet vuodelle 2016.

Neljännessä luvussa on ennuste lakisääteisestä eläkemenosta. Eläkemenosta esitetään ala-, eläkelaji- ja eläkelakikohtaiset ennusteet. Tässä luvussa työeläkemeno on jaettu kolmeen osaan: yksityis- ja julkisalat sekä palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet. Työeläkkeen lisäksi ennuste sisältää sotilasvamma-, liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslain sekä työtapaturma- ja ammattitautin (SOLITA) mukaiset eläkkeet sekä Kelan eläkkeet.

Viidennessä luvussa esitetään vuoden 2016 työeläkemaksut. Liiteosissa esitellään eläkejärjestelmää koskevia tilastoja ja arvioita.

1 Aineisto ja menetelmät

Ennuste perustuu työeläkkeiden osalta Eläketurvakeskuksen rekisteritietoihin. Kelan eläke-etuuksia koskeva ennuste on Kelan laatima. Arvioita laadittaessa on ollut käytössä ensimmäisen vuosipuoliskon tiedot eläkkeensaajien lukumääristä ja työeläkemenosta.

Työeläkettä saavien lukumäärän ennuste koskee vuoden lopun tilannetta. Ennusteessa ei ole mukana niitä eläkkeensaajia, jotka saavat eläkettä niin kutsuttujen kuntien vanhojen sääntöjen mukaan (ennen 1.5.1964 vallinneet säännöt). Työeläkkeensaajat on jaoteltu eläkelajin, eläkettä kartuttaneen lain sekä sektorin (yksityinen ja julkinen) mukaan.

Ennusteessa on oletettu, että työeläkkeensaajien prosentuaalinen muutos edeltävän vuoden lopun tilanteeseen verrattuna on sama kuin kuluvan vuoden puolivälin prosentuaalinen muutos edeltävän vuoden puoliväliin verrattuna. Lisäksi oletetaan, että koko tarkasteluvuoden eläkemenojen prosentuaalinen kasvuvauhti on sama kuin loppuvuoden 2015 ja alkuvuoden 2016 toteutuneiden tietojen perusteella laskettu kasvuvauhti.

Lakisääteinen eläkemeno on ennusteessa jaoteltu työeläkemenoon, Kelan eläkemenoon ja SOLITA-menoon. Kelan eläkemeno sisältää kansaneläkkeet, takuueläkkeet, perhe-eläkkeet, lapsikorotukset ja rintamalisät. SOLITA-eläkemeno sisältää sotilasvamma-, liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslain (1.1.2016 alkaen työtapaturma- ja ammattitautilain) mukaiset eläkkeet. Kelan ja SOLITA:n eläkemenoina on käytetty Kelassa laadittua tuoreinta ennustetta.

Työeläkkeet on ennusteessa jaettu kolmeen osaan: yksityisalojen työeläkkeet, julkisaloiden työeläkkeet sekä palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet. Yksityisaloiden työeläkkeet on jaettu lisäksi perusturvaan ja lisäturvaan. Perusturva on vielä jaettu eläkelain (TyEL, MEL, YEL ja MYEL) sekä eläkelajin (vanhuus-, työkyvyttömyys-, osa-aika-, perhe-eläke sekä maatalouden erityiseläke) mukaan. Lisäturva on jaoteltu vain eläkelain mukaan. Julkisaloiden ja palkattomien aikojen eläkkeet on jaoteltu vain eläkelajin mukaan.

2 Työeläkkeensaajien lukumäärä

Ennusteen mukaan työeläkkeensaajien lukumäärä on vuoden lopussa noin 1 455 000 (1 437 870 vuonna 2015). Runsaan prosentin kasvu johtuu pääasiassa vanhuuseläkkeiden lukumäärän kohoamisesta. Kasvua loiventaa osa-aika- ja työkyvyttömyyseläkkeiden määrän jo useamman vuoden ajan jatkunut selkeä supistuminen. Perhe-eläkkeiden, sekä lesken että lasteneläkkeiden, lukumäärä on myös hivenerä vähentynyt viime vuosina. Vuoden 2016 loppuun mennessä niiden ennustetaan edelleen vähenevän vajaan prosentin verran.

Osa-aikaeläkettä voivat tarkasteluvuonna saada vuonna 1955 ja sitä ennen syntyneet, koska työeläkelakien mukaiselle osa-aikaeläkkeelle voi jäädä aikaisintaan 61-vuotiaana. Osa-aikaeläkettä saavien lukumäärä on laskenut nopeasti, yli viidenneksellä vuosittain jo useamman vuoden ajan mm. alaikärajan korotuksen johdosta. Loppuvuotta kohti osa-aikaeläkkeelle jäännin arvellaan kuitenkin hieman vilkastuvan ennen vuoden 2017 uudistuksen voimaantuloa. Kuluvan vuoden puolivälissä osa-aikaeläkettä saavia oli 10 600. Eniten heitä oli 62-vuotiaiden ikäluokassa, yhteensä 3 900. Yli 65-vuotiaana osa-aikaeläkettä sai vajaa 800 henkilöä.

Uusia osa-aikaeläkkeitä ei ala enää vuodenvaihteen jälkeen, koska 1.2.2017 alkaen 61 vuotta täyttänyt työntekijä voi siirtyä eläkeuudistuksen mukaiselle osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle. Jo maksussa oleviin osa-aikaeläkkeisiin ei tule muutoksia, jos henkilö jatkaa osa-aikatyössä. Viimeiset osa-aikaeläkkeet voivat alkaa 1.1.2017.

Työkyvyttömyyseläkkeiden lukumäärän arvioidaan vähenevän vuoden 2016 aikana kuutisen prosenttia. Lasku on jatkunut jo lähes vuosikymmenen verran sekä yksityis- että julkisaloilla. Supistuvan kehityksen taustalla on useita eri syitä, mutta etenkin työntekijöiden koulutustason ja terveydentilan koheneminen sekä työeläkekuntoutukseen liittyvät toimenpiteet edesauttanevat myönteistä kehitystä. Lisäksi työnantajat voivat pienentää työkyvyttömyysriskin perusteella määräytyvää ns. maksuluokkamallin mukaista työeläkemaksuaan alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden vähentyessä. Maksuluokkamallin kannustimien vaikutuksesta työkyvyttömyyseläkkeiden alkavuuksiin ei toistaiseksi kuitenkaan ole selkeää näyttöä.

Yksityisen puolen eläkkeensaajia on vuoden lopussa 1 291 000 henkilöä (1 271 905) ja julkisen puolen 762 300 (739 339) henkilöä. Ennuste eläkkeensaajien laki- ja lajikohtaisista lukumääristä on koottu taulukkoon 2.1. Vuoden 2016 lopun lukumäärät on esitetty taulukossa 2.2. Taulukko 2.3 sisältää ennusteen eläkkeensaajien prosentuaalisesta kasvusta edelliseen vuoteen verrattuna. Koska sama henkilö voi saada eläkettä useamman kuin yhden eläkelain ja eläkelajin mukaisesti taulukon rivit ja sarakkeet eivät ole summattavissa. Taulukko ei sisällä niitä eläkkeensaajia, jotka saavat eläkettä niin kutsuttujen kuntien vanhojen sääntöjen mukaan (ennen 1.5.1964 vallinneet säännöt).

Tarkempia tilastotietoja työeläkkeensaajista ja työeläkkeelle vuonna 2015 siirtyneistä on esitetty Eläketurvakeskuksen tilastojulkaisuissa 05/2016 Suomen työeläkkeensaajat vuonna 2015 ja 06/2016 Katsaus eläketurvaan vuonna 2015, joka sisältää lisäksi keskeisimpiä eläkkeisiin liittyviä aikasarjoja ja tilastokuvioita sekä suppean katsauksen eläkkeiden rahoitukseen.

Taulukko 2.1.

Työeläkkeensaajien arvioitu lukumäärä eläkettä kartuttaneen työeläkelain mukaan vuoden 2016 lopussa.

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä*	Kaikki eläkkeensaajat**
Vanhuus	1 037 500	18 200	184 950	161 950	1 088 400	628 400	1 252 000
Työkyvyttömyys	131 100	2 700	20 400	9 500	133 900	83 800	151 100
Osa-aika	3 300	20	900	170	4 400	5 100	9 500
Perhe	212 300	2 660	38 400	48 400	234 400	89 300	267 200
Yhteensä	1 243 600	23 200	232 600	180 900	1 290 900	762 300	1 455 400

Taulukko 2.2.

Työeläkkeensaajien lukumäärä eläkettä kartuttaneen työeläkelain mukaan vuoden 2015 lopussa.

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä*	Kaikki eläkkeensaajat
Vanhuus	1 001 416	17 066	175 013	163 345	1 054 989	598 608	1 217 820
Työkyvyttömyys	140 288	3 050	21 867	10 525	143 259	87 947	161 152
Osa-aika	4 457	32	1 171	174	5 834	6 276	12 066
Perhe	212 917	2 628	38 165	49 848	236 050	89 237	269 225
Yhteensä	1 221 455	22 507	224 645	184 089	1 271 905	739 339	1 437 870

Taulukko 2.3.

Työeläkettä saavien lukumäärän prosentuaaliset muutokset vuoden 2015 loppuun verrattuna.

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä*	Kaikki eläkkeensaajat**
Vanhuus	3,6	6,6	5,7	-0,9	3,2	5,0	2,8
Työkyvyttömyys	-6,6	-12,0	-6,7	-9,7	-6,6	-4,7	-6,3
Osa-aika	-26,1	-50,0	-24,5	-3,5	-25,0	-18,7	-21,7
Perhe	-0,3	1,3	0,6	-2,9	-0,7	0,1	-0,8
Yhteensä	1,8	3,1	3,5	-1,7	1,5	3,1	1,2

* VaEL, KuEL, KiEL, Kelan ja Suomen Pankin toimihenkilöeläkkeet sekä Ahvenanmaan maakuntahallituksen maksamat eläkkeet.

** Sama henkilö voi saada usean eläkelain ja -lajin mukaista eläkettä.

3 Eläkkeiden indeksitarkistukset

Maksussa olevat työ- ja ansioeläkkeet tarkistetaan työeläkeindeksillä kalenterivuositain tammikuun alussa. Työeläkeindeksin perusteena käytetään Tilastokeskuksen laskemien ansiotaso- ja kuluttajahintaindeksin vuotuisia muutoksia edellisen kalenterivuoden kolmannella vuosineljänneksellä. Vuonna 2016 työeläkeindeksi oli 2 519. Se ei muuttunut edellisestä vuodesta.

Uutta eläkettä määrättäessä käytetään palkkakerrointa, jonka avulla työaikaiset ansiot, yrittäjätulot, työeläkelaisissa säädettyt rahamäärät sekä vapaakirjat tarkistetaan eläkkeen alkamisvuoden tasoon. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella palkkakertoimen ja työeläkeindeksin kullekin kalenterivuodelle. Vuoden 2016 palkkakerroin on 1,373. Kasvu vuoteen 2015 verrattuna on 0,7 prosenttia.

Kansaneläkelaitoksen vahvistama vuoden 2016 kansaneläkeindeksi (KEL-indeksi) on 1 631. Se laski edellisestä vuodesta 0,4 prosenttia. KEL-indeksi määräytyy yleisen hintatason perusteella ja se seuraa Tilastokeskuksen vahvistamaa elinkustannusindeksiä. Muut indeksit määräytyvät sekä hintatason että ansiotason perusteella. Pysyvistä lainsäädännöistä poiketen kansaneläke- ja työeläkeindeksejä korotettiin 0,4 prosenttia vuonna 2015. Taulukkoon 3.1 on koottu tiedot indeksien määräytymisestä sekä vuosittaisista muutoksista.

Taulukko 3.1.

Eläkeindeksien määräytyminen ja prosentuaaliset muutokset vuosittain 2014–2016.

	Pisteluvun laskennassa käytettävä paino		2014	2015	2016
	ansiotasolle	hintatasolle			
Palkkakerroin	0,8	0,2	1,7	1,0	0,7
Työeläkeindeksi	0,2	0,8	1,4	0,4	0,0
KEL-indeksi	0,0	1,0	1,3	0,4	-0,4

4 Lakisääteinen eläkemeno

Lakisääteisiä eläkkeitä maksetaan tänä vuonna kaiken kaikkiaan 29,0 miljardia euroa. Kasvu vuoteen 2015 verrattuna on vajaa kolme prosenttia. Se selittyy jälleen lähinnä vanhuuseläkkeiden kasvulla. Lakisääteisen eläkemenon osuus bruttokansantuotteesta (BKT) tulee olemaan 13,6 prosenttia (13,5 prosenttia vuonna 2015).

Työeläkemenon, joka sisältää yksityis- ja julkisalojen työeläkkeet sekä palkattomilta ajoilta maksetut eläkkeet, ennustetaan olevan 26,0 miljardia euroa. Arvioitu eläkemeno on kolme prosenttia vuoden takaista korkeampi. Työeläkemenon kasvua hillitsevät muun muassa työkyvyttömyyseläkemenon jo pitkään jatkunut aleneminen ja arvioitu perhe-eläkemenon lievä supistuminen. Osa-aikaeläkkeelle jäädään myös entistä vähemmän. Indeksitarkistuksia ei tehty, joten niihin sidotut etuudet eivät nousseet ja myös palkkakerroin oli edellisvuotta matalampi.

Taulukko 4.1.

Lakisääteinen eläkemeno vuosina 2015–2016, miljoonaa euroa.

	2016	2015	Muutos, %
Yksityisen puolen työeläkkeet	16 346	15 859	3,1
– Perusturva	16 074	15 570	3,2
– Lisäturva	207	212	-2,4
– Maatalouden erityiseläkkeet	65	76	-14,5
Julkisen puolen työeläkkeet	9 551	9 273	3,0
Palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet	129	108	19,6
Työeläkemeno yhteensä	26 026	25 239	3,1
Kelan eläke-etuudet*	2 480	2 503	-0,9
SOLITA-eläkkeet**	515	515	0,0
Lakisääteinen eläkemeno yhteensä	29 021	28 257	2,7
Osuus BKT:sta	13,6	13,5	

* Kansaneläkkeet, takuueläkkeet, perhe-eläkkeet, lapsikorotukset ja rintamalisät.

** Sotilasvamma-, liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslain sekä työtaturma- ja ammattitautilain mukaiset eläkkeet.

Suurimman osuuden työeläkemenoista muodostavat vanhuuseläkkeet. Vuoden 2016 vanhuuseläkemeno tulee olemaan arviolta 22 miljardia euroa, joka on 4,5 prosenttia edellisvuotta korkeampi. Osa-aikaeläkemenon ennustetaan putoavan vajaaseen 100 miljoonaan euroon eli noin viidenneksellä. Työkyvyttömyyseläkemenon arvioidaan laskevan yli viisi prosenttia vuoden takaisesta. Lisäksi perhe-eläkemeno supistuu aavistuksen. Kelan makamat eläke-etuudet alenevat Kelan ennusteen mukaan vajaan prosentin verran. MYEL-vakuutettujen määrän vähetessä myös maatalouden erityiseläkkeiden saajien määrä ja eläkemeno vähenevät nyt jopa hieman entistä rivakammin. Työeläkemeno eläkelajeittain eriteltynä, mukaan lukien palkattomat ajat on esitetty taulukossa 4.2.

Taulukko 4.2.

Työeläkemeno (yksityinen ja julkinen) eläkelajeittain vuosina 2015–2016, miljoonaa euroa.

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläke	22 044	21 096	4,5
Työkyvyttömyyseläke	1 943	2 054	-5,4
Osa-aikaeläke	97	126	-22,8
Perhe-eläke	1 670	1 676	-0,4
Perusturva yhteensä	25 754	24 951	3,2
Lisäturva	207	212	-2,4
Maatalouden erityiseläkkeet*	65	76	-14,5
Yhteensä	26 025	25 239	3,1

* Luopumis- ja sukupolvenvaihdoseläkkeet sekä luopumiskorvaukset ja -tuet.

Tarkempi erittely vuoden 2016 ennustetusta eläkemenosta on esitetty taulukossa 4.3. Tässä taulukossa eläkelajikohtainen eläkemeno on yksityisalojen kohdalla eritelty eläkelain mukaan. Julkisalot on esitetty yhtenä kokonaisuutena. Myös palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet on esitetty omana kokonaisuutenaan. Taulukossa 4.4 on esitetty vuoden 2015 toteutuneet eläkemenot.

Taulukko 4.3.

Työeläkemeno laeittain vuonna 2016, miljoonaa euroa.

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä	Palkattomat ajat	Kaikki
Vanhuus	11 770	155	946	676	13 546	8 389	109	22 044
Työkyvyttömyys	1 179	16	83	48	1 326	599	17,9	1 943
Osa-aika	36	0,2	10	1,2	47	49	0	97
Perhe	974	13	94	72,6	1 154	514	2,0	1 670
Perusturva	13 959	184	1 133	798	16 074	9 551	129	25 754
Lisäturva	200		7,2	0,2	207			207
Maatal. erit.				65	65			65
Yhteensä	14 159	184	1 140	863	16 346	9 551	129	26 025

Taulukko 4.4.*Työeläkemeno laeittain vuonna 2015, miljoonaa euroa.*

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä	Palkattomat ajat	Kaikki
Vanhuus	11 238	148	892	657	12 935	8 070	90	21 096
Työkyvyttömyys	1 259	18	87	51	1 416	622	16	2 054
Osa-aika	50	0,4	13	1,4	66	60	0	126
Perhe	972	13	95	74	1 154	520	1,6	1 676
Perusturva	13 518	181	1 088	783	15 570	9 273	108	24 951
Lisäturva	205		7,2	212	212			212
Maatal. erit.				76	76			76
Yhteensä	13 723	181	1 096	859	15 859	9 273	108	25 239

5 Vakuutusmaksun taso

5.1 Yksityisalojen työeläkemaksut

Keskimääräinen TyEL-vakuutusmaksun ennakoitu taso vuodelle 2016 on 24,0 prosenttia palkoista. Maksussa on otettu huomioon työntekijöiden maksuosuudet, tilapäinen maksunalennus 0,4 prosenttia sekä keskimääräinen asiakashyvitys 0,5 prosenttia. Työntekijöiden maksuosuus on 5,7 prosenttia alle 53-vuotiailla ja 7,2 prosenttia yli 53-vuotiailla.

Merimieseläkelain mukaisesta vakuutusmaksusta, joka on 22,8 prosenttia palkoista työntekijöiden maksuosuus on 5,7 prosenttia alle 53-vuotiailla ja 7,2 prosenttia yli 53-vuotiailla kuten TyEL-maksussa. Ennen vuotta 2016 työnantajat ja työntekijät maksoivat MEL-maksun puoliksi työntekijän iästä riippumatta.

Yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkemaksut on sidottu keskimääräisen TyEL-maksun tasoon. Yrittäjien työeläkemaxuprosentti ja MYEL-perusprosentti vastaavat työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen keskimääräistä työeläkevakuutusmaksuprosenttia ilman 53 vuotta täyttäneiden korotettua maksuosuutta. YEL- ja MYEL-vakuutettujen maksuprosentteihin tehdään 53 ikävuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta yhtä moneen prosenttiyksikön suuruinen korotus kuin 53-vuotiaiden työntekijöiden maksuihin.

Taulukoihin 5.1 ja 5.2 on koottu keskimääräiset vakuutusmaksuprosentit vuosilta 2014–2016 sekä TyEL-maksun osat vuonna 2016.

Taulukko 5.1.

Keskimääräiset vakuutusmaksut prosentteina palkoista tai tötuloista sekä työntekijöiden maksuosuudet vuosina 2014–2016.

	Eläkemaxuprosentit								
	TyEL	MEL	YEL	MYEL	MYEL	Työntekijät		YEL ja MYEL *)	
				maatal. yrittäjät	apurahan-saajat	alle 53 v	53 v täytt.	alle 53 v	53 v täytt.
2014	23,6	22,8	21,8	13,4	13,0	5,55	7,05	23,3	24,8
2015	24,0	22,8	22,6	13,4	13,3	5,7	7,2	23,7	25,2
2016	24,0	22,8	22,5	13,3	13,2	5,7	7,2	23,6	25,1

Työntekijän maksuosuus sisältyy TyEL-maksuun. MEL:n mukaisesta maksusta työntekijä maksoi puolet ennen vuotta 2016.

* Vahvistettu MYEL-vakuutusmaksun perusprosentti ja YEL-maksu ilman aloittavien yrittäjien alennuksia alle 53-vuotiaille ja 53 vuotta täyttäneille.

Taulukko 5.2.

Keskimääräiset TyEL-maksun osat vuonna 2016.

	2016
Rahastoitava vanhuuseläkeosa	2,9
Rahastoitava työkyvyttömyyseläkeosa	0,9
Tasausosa	20,2
Muut osat	0,9
Hyvitykset	-0,5
Tilapäinen alennus	-0,4
Yhteensä	24,0

TyEL-maksu vaihtelee työnantajasta ja eläkelaitoksesta riippuen. Työeläkeyhtiöissä tilapäisen työnantajan vakuutusmaksu on 25,1 prosenttia palkkasummasta. Sopimustyönantajilla maksu ei ole vakio, koska maksun tasoon vaikuttavat asiakashyvitykset, työkyvyttömyyseläkeosa, hoitokustannusosa ja maksutappio-osa. Työeläkeyhtiön työnantajakohdainen hyvitys riippuu yhtiön sijoitustoiminnan tuotoista ja asiakassuhteen pituudesta. Eläkesäätiöt ja eläkekassat voivat alentaa kannatusmaksuja sijoitustuottojen perusteella.

TyEL-maksun vaihtelussa merkittävän osan selittää työkyvyttömyyseläkkeisiin liittyvä maksuluokkamalli, jossa maksun suuruuteen vaikuttavat aikaisempina vuosina tapahtuneet työkyvyttömyystapaukset. Vuonna 2016 tarkastellaan työnantajan vuosien 2013 ja 2014 työkyvyttömyysriskisuhhteita, jotka lasketaan vertaamalla vakuutuksesta myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden menoa keskimääräiseen menoon. Ennustevuonna 2016 maksuluokkamallia sovelletaan sopimustyönantajiin, joiden kahden vuoden takainen palkkasumma oli vähintään 2 025 000 euroa.

5.2 Julkisalojen työeläkemaksut

Valtion eläkelain (VaEL) mukainen yleinen maksuluokka on 21,38 prosenttia palkasta. Työntekijöille, joille on säädetty eroamisikä tai jotka ovat valinneet erityisen eläkeiän (55, 58 tai 60 vuotta) maksuluokka on 29,04 prosenttia palkasta ja sotilaseläkkeisiin oikeutetuille muita ammattiryhmiä korkeampi 33,09 prosenttia palkasta. Sotilashenkilöstöllä eläkeoikeus voi syntyä palvelusvuosien perusteella, eroamisiässä tai yleisessä vanhuuseläkeiässä. Työntekijöiden maksuosuudet, jotka sisältyvät edellisiin lukuihin, ovat VaEL:ssa samat kuin yksityisaloilla. Kokonaismaksukertymä on arviolta 24,1 prosenttia VaEL:n mukaisista palkoista vuonna 2016. Työnantajan vuoden 2016 maksuun sisältyy keskimäärin 1,12 prosenttiyksikön alennus vuosina 2013–2015 liikaa perittyjen VaEL-maksujen oikaisemiseksi.

Taulukko 5.3.

Kokonaismaksukertymät prosentteina palkoista ja työntekijöiden maksuosuudet vuosina 2014–2016.

	VaEL	KuEL	KiEL	Työntekijät	
				alle 53 v	53 v täytt.
2014	26,5	29,8	34,1	5,55	7,05
2015	26,4	29,8	34,3	5,7	7,2
2016	24,1	29,4	30,5	5,7	7,2

KuEL-maksu sisältää palkka- ja eläkemenoperusteiset maksuosat.

Kunnallisen eläkelain piirissä työnantajien palkkaperusteinen KuEL-maksu, joka ei sisällä työntekijöiden maksuosuutta, on 17,10 prosenttia. Tämän lisäksi osa työnantajista maksaa eläkemenoperusteisia maksuja, joiden kokonaismäärän arvioidaan olevan 5,21 prosenttia palkkasummasta. Arvioitu kokonaismaksukertymä vuodelle 2016 on 29,4 prosenttia KuEL-palkkasummasta. Työntekijöiden maksuosuudet ovat samat kuin TyEL:ssä.

Kirkon työnantajilta perittävä eläkemaksuprosentti määräytyy työnantajan palkkasumman perusteella. Työntekijöiden eläkemaksut ovat TyEL:n mukaiset. Kokonaismaksukertymän arvioidaan olevan 30,5 prosenttia KiEL-palkkasummasta. Lisäksi peritään eläke-rahastomaksua, jonka suuruus vuonna 2016 on neljä prosenttia vuonna 2014 toimitetun verotuksen kirkollisverosta.

Julkisen sektorin eläkemaksuprosentteja vuosilta 2014–2016 on esitetty taulukossa 5.3.

LIITTEET

Liite 1 Eläkejärjestelmää koskevia tilastoja ja arvioita

Ennusteet kursivoitu

1.A	Kansantalouden kehitys	2014	2015	2016
	Työeläkeindeksi	2 509	2 519	2 519
	Palkkakerroin	1,350	1,363	1,373
	Kuluttajahintojen muutos	1,0	-0,2	0,4
	Ansiotason muutos	1,4	1,3	1,2
	BKT, mrd. euroa	205,4	209,1	212,9
	BKT:n volyymin muutos	-0,7	0,2	0,9
	TYEL-palkkasumman muutos	0,3	0,6	1,0
	Työttömyys%, 15–74	8,7	9,4	9,1
	Työttömyys%, 15–64	8,8	9,6	9,3
1.B	Vakuutusteknisiä suureita	2014	2015	2016
	Vakuutusmaksu%	23,6	24,0	24,0
	TYEL-maksun työntekijän osuus			
	alle 53-v	5,55	5,70	5,70
	yli 53-v	7,05	7,20	7,20
	MEL	22,8	22,8	22,8
	alle 53-v	11,4	11,4	5,70
	yli 53-v	11,4	11,4	7,20
	YEL keskimäärin	21,8	22,6	22,5
	MYEL/maatal. yrittäjä	13,4	13,7	13,6
	MYEL/apurahan saaja	13,0	13,4	13,2
	Perus% YEL/MYEL			
	alle 53-v	23,3	23,7	23,6
	yli 53-v	24,8	25,2	25,1
	Perustekorko			
	1.1.–30.6.v	4,5	5,5	4,5
	1.7.–31.12.v	5,0	5,75	4,5
	Täydennyskerroin			
	1.1.–31.3.v	1,04	1,91	1,16
	1.4.–30.6.v	1,22	1,81	1,30
	1.7.–30.9.v	1,61	2,28	1,01
	1.10.–31.12.v	1,87	1,90	
	Osaketuottokerroin	0,962	0,123	
	TyEL-maksun osat keskimäärin	2014	2015	2016
	Vanhuuseläkeosa	2,9	2,9	2,9
	Työkyvyttömyyseläkeosa	0,9	0,8	0,9
	Tasausosa	19,3	19,9	20,2
	Muut osat	0,9	0,9	0,9
	Hyvitys	-0,4	-0,5	-0,5
	Tilapäinen alennus	-	-	-0,4
	Yhteensä	23,6	24,0	24,0

Liite 2 Työansiot ja maksutulot (milj. euroa/v)

YEL-työtulossa on huomioitu aika, kuinka kauan yrittäjä on ollut vakuutettuna vuoden aikana.

2.1 Palkkasummat

	2014	2015	2016
TyEL	52 432	52 896	53 940
MEL	268	260	254
Yhteensä	52 700	53 156	54 194

2.2 Työtulot

	2014	2015	2016
YEL	4 818	4 872	4 807
MYEL/maatalousyrittäjät	1 354	1 291	1 241
MYEL/apurahan saajat	79	81	81

2.3 Maksutulot

	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yhteensä
Perusturva					
2014	12 156	61	1 050	181	13 448
2015	12 657	59	1 081	178	13 975
2016	12 970	58	1 081	169	14 278
Lisäturva					
2014	10				10
2015	9				9
2016	7				7
Valtion osuus					
2014		59	67	598	724
2015		60	83	620	763
2016		57	126	641	824
Työttömyysvakuutusrahaston maksu määräytymisvuoden tasossa 1.7.v					
	Yksityisalot			Julkisalot	
2014	609			202	
2015	652			212	
2016	651			207	

ELÄKETURVAKESKUKSEN
RAPORTEJA

Työeläkemenoenuste vuodelle 2016

Katsaus sisältää ennusteen vuoden 2016 lakisääteisestä eläkemenosta ja eläkkeensaajien lukumäärästä. Mukaan on laskettu sekä yksityis- että julkisaloiden eläkkeet. Ennusteen perusteella sekä eläkkeensaajien lukumäärä että lakisääteinen eläkemenotulevat kasvamaan hieman edelliseen vuoteen verrattuna.

ELÄKETURVAKESKUKSEN RAPORTEJA

Eläketurvakeskus on lakisääteinen työeläketurvan kehittäjä, asiantuntija ja yhteisten palvelujen tuottaja. Raportteja-sarjassa julkaistaan eläketurvan arviointia ja kehittämistä palvelevia katsauksia, selvityksiä ja laskelmia.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN